

د یو

ز افسانه تا واقعیت

پژوهش: ناهو کو تاوارا قبی

سرشناسه:	تاواراتانی، ناهوکو، Tawaratanii, Nahoکو
عنوان و نام پدیدآور:	دیو / نوشته ناهوکو تاواراتانی
مشخصات نشر:	تهران: بهجت، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:	۲۱۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۳۸-۰۰۷-۳
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	دیو شناسی - مطالعات تطبیقی
موضوع:	افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی
موضوع:	افسانه‌ها و قصه‌های ژاپنی
موضوع:	اساطیر ایرانی
موضوع:	اساطیر ژاپنی
رده‌بندی کنگره:	GR۵۴-۰/د۹۱۳۹۳
رده‌بندی دیوپی:	۱۵۸/۳
شماره کتابشناسی ملی:	۳۴۶۳۷۵۸

انتشارات بهجت

WWW.BEJATPUBLICATION.COM
INFO@BEJATPUBLICATION.COM

دیو از افسانه تا واقعیت

مؤلف: ناهوکو تاواراتانی
صفحه‌آرا: اردشیر بهجت
چاپ: گلشن
چاپ اول: ۱۳۹۳
شمارگان: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۸-۰۰۷-۳ ISBN: 978-600-338-007-3

دفتر توزیع و فروش انتشارات بهجت
تهران، خیابان میرزای شیرازی، شماره ۱۶۲
تلفن: ۸۸۹۹۹۹۰۷ - دورنگار ۸۸۹۴۱۱۴۶

انتشارات بهجت
تهران، ولی عصر، دوراهی یوسف‌آباد، شماره ۱۹۷۸
تلفن: ۸۸۹۶۷۱۷۶ - دورنگار ۸۸۹۵۷۱۷۶

فهرست

۵

پیشگفتار

فصل اول

روشنگری های دیوان در متون ادبی و مذهبی

۷

۱: دیوان شکل شایع و ترسناکی دارند

۱۶

۲: اعمال دیوان

۳۰

۳: دیوان گنج دارند

۳۸

۴: محل پدیدار شدن دیوان

۳۸

(۱) چاه

۴۰

(۲) غار

۴۲

(۳) جنگل و باغ

۴۷

(۴) کوه و بیابان

۵۲

(۵) مکان های متروکه و خرابه ها

۵۴

(۶) قصر و قلعه

۵۸

(۷) قبر و قبرستان

۶۳

(۸) کنار آب

۷۳

۵: دیوان تغییر شکل می دهند

۸۱

۶: دیوها خرابی هوا به وجود می آورند

۸۵

۷: کار دیوها وارونه است

۹۰

۸: دیوها کودکان و ساده لوح هستند

- ۹: دیوها گروهی کار می‌کنند ۹۱
- ۱۰: شیشهٔ عمر دیو ۹۵
- ۱۱: دیوهای خوب و دیوهای بد ۹۸
- ۱۲: دیو با انسان ازدواج می‌کند ۱۰۰

فصل دوم

نمای واقعی دیوان

- ۱: شکل و شمایل عجیب دیوان ۱۱۳
- ۲: جنگ میان دیو با آدم و یا جنگ میان دیوها ۱۱۸
- ۳: تغییر شکل دیوان به آدم‌های خاصی در جامعه ۱۲۷
- ۴: این‌های دهن یعنی دیوپرستی ۱۴۴
- ۵: اقوام غیر عجم افتاده یا غیرقابل درک هستند ۱۵۱
- ۶: محل سکونت و نظام پادشاهی دیوان ۱۵۸
- ۷: رابطهٔ زن با دیو ۱۵۹

فصل سوم

چند نکته دربارهٔ دیوان

- ۱: خدا و دیو از خصوصیات مشترک برخوردارند ۱۶۹
- ۲: دیوان یعنی ارواح اجدادی ۱۷۳
- ۳: کلمهٔ دیو (ئونی onī) در اصطلاحات زبان ژاپنی ۱۷۶

کلام آخر

یادداشت‌ها

پیشگفتار

دیو ضد قهرمان همیشگی در اسطوره‌ها و افسانه‌های دنیا است. این موجود از بزرگ‌ترین مشکلاتی است که سد راه قهرمان می‌گردد. قهرمان با مغلوب کردن او، که نشانگر توانایی‌اش است، به موفقیت و آرزوی خویش می‌رسد. به‌طور مثال، در شاهنامه فردوسی، رستم از هفت‌خوان عبور می‌کند تا به مأموری که به او محول شده (نجات کی‌کاووس و ارتش ایران) جامه عمل می‌پوشاند. در این گذر هفت مرحله‌ای، نه شیر، نه اژدها، بلکه دیوان مشکل‌آفرین اصلی هستند.

دیوانی که در افسانه‌ها و حکایات از شان سخن به میان می‌آید، ویژگی‌های کلیشه‌ای دارند که در سراسر دنیا مشترک‌اند. چشمگیرترین آنها بدین قرار است:

- (۱) شکل و شمایل عجیب و غریب دارند و از زور زیاد برخوردارند.
- (۲) آدم‌ربایی می‌کنند و به خم‌خوردگی و خون‌انسان علاقه دارند.
- (۳) در باورهای بعضی دین‌ها، در جهنم ارواح مردگان بدکاره را شکنجه می‌دهند.
- (۴) از اشیای جادویی و یا با ارزش نگهداری می‌کنند.

از دوران کودکی همیشه برای نگارنده سؤال پدیدار شده است که چرا اشیای جادویی و یا گنج‌ها نزد دیوان نگه داشته می‌شوند؟ قدرت خدا یا خدایان (نماد نیکی) از دیوان کمتر بوده است که اشیای ارزشمند دست آنها (نماد بدی) افتاده‌اند؟ وقتی بزرگتر شدم و به اطلاعات بیشتری دست یافتم، متوجه شدم که در فرهنگ ژاپن «دیو» ویژگی‌ای نیک هم دارد و نباید همیشه آن را موجود شوم و مظهر بدی انگاشت. اما این ویژگی از کجا می‌آید. از آن زمان نزدیک به نیم قرن می‌گذرد و بالاخره فرصتی به نگارنده دست داد دنبال جواب سؤال دیرین بروم. ابزار کارم، افسانه‌ها و حکایت‌ها هستند که از دوران کودکی با آنها آشنا بودهام و یا بعدها آشنا شده‌ام.

تو این را دروغ و فسانه مدان به یک سان، روشن زمانه مدان
ازو چند اندر خورد با خِرد دگر بر ره رمز معنی بُرد

فردوسی

آری، داستان‌های آشنای کودکی‌ام با گذشت زمان و افزوده شدن به سن و تجربه‌ام، در جهان دیگری روبه‌رویم گشوده است، و من را موظف می‌کند که گزارشی تهیه کرده و به اطلاع علاقه‌مندان برسانم.

در تجربه‌ی آوری می‌کنم: (۱) در این گزارش اسامی ژاپنی به ترتیب نام بانوادگ و نام کوچک (روش رایج در آن کشور) آورده شده‌اند. (۲) ترجمه متونی که در این نام مترجم است، توسط نگارنده کتاب حاضر صورت گرفته است.

ناهوکو تاواراتانی

آبان ماه سال ۱۳۹۲ خورشیدی